СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 243. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 19. жовтня, 1927 VOL. XXXV. No. 243. Jersey City, N. J., Wednesday, October 19, 1927. THREE CENTS.

НОВІ РІШЕННЯ СУДУ ПРОТИ СТРАЙКАРІВ

НАЙВИСШИЙ СУД ПОТВЕРДЖУЄ ЗАБОРОНИ.

ВАШИНГТОН, 17. жовтня. — Найвисший Суд Злучених Держав видав нині два рішення, які будуть мати велике значіннє для відношення робітників і підприємців.

Одно рішеннє видано в справі заборони проти страйкуючих робітників ріжних вуглевих підприємств, виданої висшим судом Вест Верджінії. Ся „інджонкшен" забороняла юнійним урядникам насильства намовляти робітників до страйку або юнії. Юнійні урядники протестували перед судом проти сеї заборони, що мовляв вона їм зовсім не дає вести організаційної роботи. Тепер Найвисший Суд потверджує заборону низчих судів на тій основі, що діяльність юнії перешкаджає в межистейтовій торговлі вуглем.

Друге рішеннє видано в справі одного залізничого страйку в стейті Індіяні в липни 1926. року. Трьох юнійних робітників обжаловано там за просту намову до страйку, а кромі сього заговір ужити вибухових средств проти зелізниці. Юнійні робітники показували, що підприємство не навело на свої твердження найменчих доказів, але Найвисший Суд потвердив заборони так, як вони були видані.

ПИТСБУРСЬКЕ ВУГЛЕВЕ ПІДПРИЄМСТВО ЗНИЖУЄ ЗАПЛАТУ.

ДРУГЕ ВИКИДАЄ СТРАЙКАРІВ З ДОМІВ.

ПИТСБУРГ, ПА., 17. жовтня. — Майнерська юнія підносить публичний протест проти обниження робітничої заплати вуглевим підприємством Питсбург Терминел Ковл Ко. Зниженнє має почати обовязувати вже від сеї суботи. Юнія додає, що зниженнє йде всупереч джексонвилській угоді.

Вуглеве підприємство, звісне під скороченою назвою Реполик, внесло до суду домаганнє викинути 212 родин робітників, страйкуючих проти сього підприємства.

ШУКАЮТЬ СПІРНОГО ПИТАННЯ НА 1928. РІК.

СЕНАТОР БОРА ПІДНИМАЄ ЗНОВА ПИТАННЄ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 17. жовтня. — Никлас Ботлер, президент Колумбійського університету в Ню Йорку та один з визначніших републиканських політиків, виступив підчас промови перед Інститутом для Штуки й Науки з пропозицією, щоби політичні партії згодилися трактувати як спірні питання при виборах на слідуючий рік питання: світового мира, прогибіції й фармерської допомоги.

Сенатор Бора знова виступив тут зі заявою, що підчас своєї промови, яку він виголосить в Ню Йорку дня 12. падолиста, він запропонує, щоби головним питанием виборів у 1928. році зробити справу виконування прогибіційного закона.

ПАНІ ҐРЕЙСОН ВИЛЕТІЛА ДО ЕВРОПИ, АЛЕ ВЕРНУЛА.

ЛЕВІН, ВИТАНИЙ У НЮ ЙОРКУ, ПРО СВОЇ ПЛЯНИ ВОЗДУШНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.

НЮ ЙОРК, 17. жовтня. — Пані Ґрейсон скористала нині з гарної погоди та вилетіла в дорогу до Европи, але її літак скоро показався нездалим до сеї дороги й вона вернулася. Літак, обтяжений великим ладунком ґазоліни, поров усе носом у долину.

До Ню Йорку вернув нині Чарлз Левін, що колись їздив літаком з Америки в Европу. На банкеті, уряджeнім для нього містом, він предложив свої пляни заведення постійних воздушних ліній між Америкою а Европою.

СУД ПІДТВЕРДЖУЄ ШИРОКЕ РОЗУМІННЄ ПРОГИБІЦІЇ.

НЕ ВІЛЬНО НАВІТЬ ДАВАТИ ВОДУ ДО ГОРІВКИ.

ВАШИНГТОН, 17. жовтня. — Найвисший Суд Злучених Держав розглядав нині відклик Вилиема Ротбайна й Майка Фрицела, добре відомих властителів кабаретів у Шикаґо, яких шикаґовський суд засудив за нарушеннє прогибіційного закона за те тільки, що вони в своїх кабаретах подавали гостям зовсім неалькоголічні напитки, яких однак уживають звичайно до пиття з горівкою.

Найвисший Суд потвердив се рішеннє низшого суду на тій основі, що удержуваннє такого кабарету противиться духови прогибіції.

ПЕРЕСЛУХАННЄ ЗА КАТАСТРОФУ В ПОРТІ.

КАПІТАН КАЖЕ, ЩО ВІН НЕ МІГ ВИМИНУТИ ЗУДАРЕННЯ.

НЮ ЙОРК, 17. жовтня. — Перед федеральною прокураторією станув нині на переслуханнє Айвс Томас, капітан корабля Париса, що розбив у нюйорськім порті норвезький тяговий корабель Бесенґен.

Капітан представляв прокураторови, що він не міг виминути Бесенґена. Головним свідком був Олдмиксон, портовий пільот, який кермував кораблем у порт. Він теж каже, що кораблі їздили по пристани так, що катастрофа стала неминуча. Головною причиною катастрофи було те, що кілька портових бардж уїхало в дорогу великому кораблеви так, що він не бачив зпоза них Бесенґена.

Капітан міського порому казав, що мраки над заливом не було. Він виратував на свій пором 16 моряків з розбитого корабля.

КРАДІЖ ПОЧТОВИХ МАРОК У ВАРТОСТИ $700,000.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Почтові інспектори звернулися до тутешніх бизнесменів з просьбою о поміч у висліді злодіїв, що вкрали почтові марки у вартости $700,000. Тутешні власти довідалися, що ті значки продавано у великій скількости по значно зниженій ціні.

КЕРЕНСЬКИЙ РЕДАКТОРОМ ҐАЗЕТИ „ДНІ".

ПАРИЖ, 3. жовтня. — Бувший російський премієр Керенський став начальним редактором російського часопису „Дні", який почав виходити у Парижі.

ОТВОРЕННЯ ЗАСІДАНЬ РУМУНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

БУКАРЕШТ, 15. жовтня. — Перший парлямент за панування короля Михайла отворив тут днесь член реґенції, князь Микола. У престольній бесіді, що писана є в імени малолітнього короля, запевнюється представників народу, що загранична політика держави не зміниться, що національні меншости будеться трактувати справедливо, а крім сього зобовязується правительство пересту відбудову краю на економічнім полі. На першім засіданню парляменту не явилися члени опозиції, національно-селянська партія. Їх провідники не подали причини, задля якої не явилися, ані не висказали ніякої критики престольної бесіди.

САМОГУБСТВО РОСІЙСЬКОЇ БАРОНЕСИ У НЕАПОЛІ.

НЕАПОЛЬ, 15. жовтня. — Поповнила тут самогубство, при помочі затроєння ґазом, російська баронеса, Апольонія А. Марквіарт. Згадана баронеса, що візначалася небуденною красою, була Московкою з роду, однак від довшого часу жила у Берліні. У полишенім письмі просила вона, щоби її поховати з фотоґрафіями звісного тенора, Венямина Джіґлі, що перебуває тепер у Вінніпеґу. Крім сього просила баронеса у полишенім письмі, щоби не краяно її тіла, ані не палено у крематорії. Самогубниця полишила 8000 золотих марок, які призначила на сироти міста Неаполю.

МАМА 69 ДІТЕЙ.

Того неімовірного рекорду досягнула одна російська селянка, що жила коло року 1872 в селі недалеко Москви. Вона була 16 разів мамою близнюків, 7 разів мала по троє дітей, а 4 рази по четверо. Ані разу так не сталося, щоби у неї прийшла на світ тільки одна дитина. Але батько тої родини був ще більше витревалий як його жінка. Коли вона померла, оженився в друге, а з другою жінкою мав ще дальших 18 дітей, які прийшли на світ сімома по собі слідуючими породами. Так то був той подиву гідний селянин батьком 83 дітей з яких лише 4 були мертвими.

ТРОЦЬКИЙ НЕЗАМІТНОЮ ОСОБОЮ НА КОМУНІСТИЧНІМ КОНҐРЕСІ У ЛЕНІНГРАДІ.

ЛЕНІНГРАД, 16. жовтня. — Відбувається тут конґрес центрального екзекутивного комітету Всеросійського Совітського Союза у колищнім таврійськім палацу. На конґресі заступлених є 16 національностей, а усіх делеґатів заявилося 1000; 10 відсотків між ними становлять жінки, а 30 відсотків не є членами комуністичної партії. На конґрес приїхали також Троцький і Зіновєв, однак ніхто не звернув уваги на їх прихід. Лиш оден послугач приніс їм крісла, однак вони не сіли, але рішили дальше стоячки слухати нарад конґресу. У маніфесті, який прочитав премієр Риков, говориться про частиннє знесення смертної кари, яку від тепер буде застосовуватися при дуже тяжких злочинах і замінюватися вязничною карою, з виїмком случаїв, де обжалуваних засуджено за спробу знищити совітську владу. Також подається у згаданім маніфесті до відома делеґатів, що збільшено видатки на народне шкільництво о 15 міліонів рублів. У маніфесті є також згадка про призначення 10 міліонів рублів для бідних селян на закуп худоби й про обезпечення їх на старість. З промови Рикова показується також, що Ленінград числить знова около два міліони мешканців, ленінградські діти добре виглядають і є здорові, а вигляд міста змінився на лучше, бо многі доми направлено й відмальовано, а бизнес починає знова процвитати.

ЦИРКОВИЙ ВЕСЕЛЬЧАК СПРИЧИНИВ ДИПЛЬОМАТИЧНІ НЕПОРОЗУМІННЯ.

На цирковій арені в Сараєві (Югославія) співав весельчак куплети, в яких насміхався з Мусоліні. Італійський консуль в Сараєві запротестував проти дальших продукцій. Наслідком розпорядку югославянської влади весельчака усунено, а цирк перестав давати вистави в Сараєві.

СКАЖЕНИЙ ЛЕВ В ЦИРКУ.

В Нижнім Новгороді в державнім цирку показувано львів, свіжо спроваджених з Німеччини. Один з тих королів звірів нечайно кинувся на приборкувача (чоловіка, що тресує звірята) і розшарпав його. В цирку повстав страшний переполох. Один з поліцаїв, що був в цирку, цільним вистрілом забив розюшеного льва. Підчас секції трупа льва виявилося, що він сказився.

ПОЖАР ВІД ГРОМУ.

В Ляхівцях, пов. богородчанського, вдарив грім в дерево і запалив його. Від цего занялась стайня і шопа господаря Михайла Басараба. Згоріло 50 кіп жита, 30 кіп пшениці, 26 кіп ячменю і 4 фіри сіна. Щасте, що уратовано сусідні будинки, бо ціле село пішлоб з огнем.

ТЕМРЯВА НА СЕЛАХ ПІДКАРПАТТЯ.

В селі Ставка, біля Ужгороду, сільські парубки вдерлися вночі до хати старої жебрачки Бонцури, щоб помститися на ній, як на „звісній відьмі", що „по ночах гуляє з чортом". Парубки витягли її у ліс, запалили там багаття й кинули її в огонь. Якесь ловецьке товариство, що полювало у лісі, побачивши дим, врятувало стару Бонцуру від смерти. Ось які наслідки дає „освітня" праця на селах Підкарпаття.

ПОЖЕЖА В ЛОДЗІ.

Пожежа волоконної фабрики Арона Шпильки в Лодзі тревала цілу ніч і замінила чотироповерхову фабрику в купу румовищ. Втрата виносить міліон золотих. Людських жертв не було, бо фабрика Шпильки була від деякого часу нечинна і щойно 26. вересня мала бути урухомлена.

СМЕРТЬ ЧОТИРОХ ОСІБ НАСЛІДКОМ ПРОГРАНОЇ В РУЛЄТУ.

В Ніцці розігралася страшна родинна драма, якої причиною є така часта в тім місті програна в рулєту. Жертвою газардової гри впав цим разом власник ґараджу Казалін, який, програвши всі гроші, вбив жінку і двоє дітей і поповнив самогубство.

ЕКСПЛЬОАТАЦІЯ ПІДКАРПАТТЯ.

Як визискують чесько-мадярські пани Підкарпатську Україну, цього найкращим доказом цифри, які подав інж. Брандайс у розмові з кореспондентом часопису „Венков". Цей оборонець чеських панів признав, що Закарпаття дуже сильно причиняється до активности господарської ситуації і торговельного білянсу Чехословаччини. Самого вина вивозиться з Підкарпаття на суму 50.000.000 чеських корон; овочів та овочевих виробів 5.000 вагонів, що дає чеській буржуазії чистого прибутку 25.000.000 ч. кор. Але найважнійшим експортом являеться вивіз дерева, котрий дає річно щонайменше 100,000.000 ч. кор. Також вивіз худоби і домашніх звірят дає річно чеському урядові 30,000.000 чк., а при раціональній господарці мігби дати 50 міліонів чк. Тютюн дає 15 міліонів, виріб ементальського сира 1 міліон, а инші продукти сільсько-господарської культури до 600 міліонів!...

Такі зиски тягнуть чесько-мадярські пани з Підкарпаття — не даючи буквально нічого працюючим масам Закарпаття...

ПОЖЕЖА.

Дня 21-го вересня, вечером вибухла у Кізлові біля Тернополя сильна пожежа, якої причиною була необережність. Пожежа вибухла в частині, заселеній великими стиртами збіжа і знищила три доми, стайню і одну стирту. При пожежі бракло води й людей. Найблизша криниця віддалена пів кільометра.

ПРИ КІНЦІ ЖОВТНЯ ЗАСТРАЙКУЄ У НІМЕЧЧИНІ 130,000 ЛЮДЕЙ

ВУГЛЕВІ МАЙНЕРИ ВЖЕ ВИЙШЛИ НА СТРАЙК, А РОБІТНИКИ ЗАСТРАЙКУЮТЬ ПРИ КІНЦІ МІСЯЦЯ.

БЕРЛІН, 17. жовтня. — Близько 130 тисяч німецьких робітників вийде на страйк при кінці сього місяця.

У Галл застрайкувало саме 70 тисяч мігнітових шахтярів, які домагаються підвисшення платні.

У дні 29 жовтня застрайкує в околиці Монахії — Ґлядбах 70 тисяч ткацьких робітників, які не можуть прийти до порозуміння що до платні з властителями ткацьких фабрик.

Коли майнерський страйк не закінчиться у скорім часі, діткне він богато инших індустрій і загрозить навіть берлінським електричним заведенням, що находяться на просторі, обнятім страйком.

МУССОЛІНІ КАЖЕ, ЩО У ІТАЛІЇ ПОНЕХАЄТЬСЯ СВЯТКУВАННЯ МАНІФЕСТАЦІЙ І РІЧНИЦЬ.

ІТАЛІЙСЬКИЙ НАРІД МУСИТЬ БУТИ ОЩАДНИМ. СВОЇМ ПОВЕДЕННЯМ ДАЄ ДОКАЗ СВОЄЇ ЗРІЛОСТИ.

РИМ, 17. жовтня. — Премієр Муссоліні заявив на нинішній раді міністрів, що по 6 падолиста, який є італійським „Днем Перемиря", не буде більше ніяких торжеств, маніфестацій, обходу річниць аж до дальшого розпорядку.

Станеться се тому, щоби правительствених урядовців не відтягати від сповнювання їх обовязків, а також, щоби жити економічно й щадити час, а народу не перемучувати за частими маніфестаціями. По 6 падолисті, усі надзвичайні маніфестації, як приміром святкування вмаршу фашистів до Риму, буде святкуватися у неділю. У дальшій своїй промові на раді міністрів хвалив Муссоліні спокій, який панує в Італії від послідного засідання ради міністрів у серпні.

Не закаламутили сього спокою ані події звязані зі страченням Сакка й Ванцетті, ані знижка валюти ліри, ані убийство італійського віцеконзуля у Франції, ані атентати на двох визначних фашистських провідників. Коли сі послідні події сталися, італійський нарід показав свою зрілість через висказ обурення й жалю.

ЗАПОВІДАЄ СВІТОВУ ВІЙНУ НА МАЙ 1928 РОКУ.

СТЮАРТ ОПИРАЄ СВОЄ ПРОРОЦТВО НА СИМВОЛІЗМІ ВЕЛИКОЇ ПІРАМІДИ, ПОЛУЧЕНІМ З ПРОРОЧИМ ПРЕДВИДЖЕННЯМ БІБЛІЇ.

ЛОНДОН, 17. жовтня. — На засіданню товариства „Британські Ізраельтяне" у Лондонбері Гавз промовляв В. Стюарт, який заповів у своїй бесіді, що 28 мая 1928 року вибухне нова Світова Війна, яка буде тревати до 16 вересня 1936 року. Свою віру у вибух тої війни опирає він на символізмі „Великої Піраміди", полученім з пророчими передвидженнями біблії. Сій війні, після слів Стюарта, будуть товаришити повені й землетруси.

„Англія, сказав Стюарт, і инші краї, які є портом Ізраїля", вийдуть побідоносно з тої війни, однак Росія зникне з лиця землі."

БОРОТЬБА ЗА НЕЗАЛЕЖНИЙ ПРАПОР У ПОЛУДНЕВІЙ АФРИЦІ.

ЛОНДОН, 17 жовтня. — У полудневій, британській Африці ведеться вже віддавна боротьба, щоби усунути британський „Юніон Джек" а заступити його незалежним прапором полудневої Африки. Недавно поставили були полудневo-африканські посли законопроект у парляменті, щоби британський прапор заступити місцевим незалежним прапором. Сей внесок попирає також правительство премієра Герцоґа, яке годиться, щоби ка незалежнім прапорі полишити малий щит з маленьким „Юніон Джеком" у самім розі.

Британська преса остро виступає проти законопроекту й пише, що заміна прапору викличе давну расову ворожнечу між Бурами себто полуднево-Африканцями й Британцями, які то послідні відобрали незалежність невеличкому народови Бурів, що завзято боронився проти британських змагань заняти їх край. Часопис „Сондей Таймс" пригадує, що Велика Британія вже раз поповнила ошибку, коли дозволила, щоби три-листок став символом ірляндського невдоволення", й тому радить не іти на стрічу домаганням Бурів.

КРІЗА ГРОЗИТЬ НІМЕЦЬКОМУ КАБІНЕТОВИ МІНІСТРІВ.

БЕРЛІН, 17. жовтня. — Кріза грозить саме тепер німецькому коаліційному правительству через те, що баварська „Народна Партія в навечере скликання парляменту грозить, що відмовить йому свого попертя. Згадана партія домагається зміни у розділі податків між поодинокі держави федеральної німецької республики. Колиб ся партія, що числить лише 19 послів, відмовила попертя теперішньому правительству, мусілоби воно податися до димісії, а тимсамим наступилаби парляментарна кріза. У Німеччині поодинокі держави не стягають податків через те, що ся справа належить до федерального правительства, яке опісля розділяє стягнені податки між поодинокі держави. Минулої весни Баварія одержала додатково 15 міліонів марок, однак, як видко, се їй за мало й вона домагається більше.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДВА ОБРАЗИ

Перший примір: В Чемунґ санаторії в Елмайра, Н. Й., лежить тяжко хорий громадянин Микола Хомин, член 38 від. У. Н. Союза. Лежить там ще від 17. лютого і вже з того видно, що він дійсно тяжко хорий. Як такий одержав він запомогу так, як дістають її другі члени У. Н. Союза, коли їх стріне таке нещасте. Нема тут отже нічого нового, бо таких случаїв в нас богато. Зате на увагу заслугує те, що гром. Хомин, пересилаючи до уряду подяку за уділену йому запомогу, залучає оден доляр на потерпівших від повені братів в краю, а другий доляр на Сиротинець У. Н. Союза.

Другий примір: В місцевости Деслодж, Мо., відбувається в українській хаті весілля. Підчас забави оден з наших громадян встає, згадує за повінь в краю і просить о жертви для конаючих з голоду братів на рідній землі. І як наш дописуватель подає, були чесні гості, що вложили лепту, але не бракувало таких, що відмовлялися від жертви, бо, мовляв, його фамілія в краю і так не дістане з того нічого. А другі знова твердили, що заки збірка дійде до краю, то з неї не остане вже ні цента. А були ще й такі, що тільки обзиралися, в яку сторону йдуть колектори і гайда в противну.

Подаємо ті два приміри з таким додатком:

Не можемо нарікати на нашу імігpацію в Америці. Бо не пливає вона в достатках, а прецінь не оказалася глухою досі на ніякий краєвий заклик. І тепер, коли національна катастрофа навістила нашу рідну землю, бачимо на власні очі, як відчинилося серце українського іміґранта і як він знова сягнув до своєї кишені. Ще ніяка акція не була тут зорґанізована в так скорім темпі, як допомога в справі ратунку потерпівших від повені. І ще ніколи не поспішили наші люде і товариства так скоро з жертвами, як це діється тепер. Але, як бачимо, не бракує закаменілих ще й тим разом. Згадали ми про них тут тільки тому, щоби показати, хто це ті люде.

Читаєте наш орґан і знаєте, хто сповняє в Америці найкраще свій патріотичний обовязок супроти рідного краю. Це люде, що стоять в рядах нашої орґанізації. Тої, що більше вже як 30 літ плекає і ублагороднює характер нашого іміґранта. Тільки тій роботі треба завдячувати це, що сторінки нашого часопису переповнені від ряду літ виказами жертв наших членів. Тільки така орґанізація як У. Н. Союз може виховати таких, що навіть тоді, коли людина лежить від місяців тяжко хора в шпитали, коли сама потребує помочі, ще в силі вона викресати в своїм благороднім серци той порив, що каже давати їй жертву від себе для другого, рівнож нещасного свого брата. Таких членів виховав собі У. Н. Союз і він гордий з того.

ПОВІНЬ І СПЕКУЛЯЦІЯ.

Коли на повені спекулює Польща, то це нас не дивує. Це зовсім нормальне явище, яке йде по лінії денаціоналізаційної політики. Тому й природним у Поляків є тепер те, що вони хочуть використати оту страшну національну катастрофу на здеморалізованне і знищенне нашого народу на західно-українських землях. Уряд польський і польська суспільність того переконання, що отсе тепер найкраща пора зломити протипольський настрій в краю та витворити угодовство. Голодова смерть, яка заглядає в вічи соткам тисяч нещасних жертв повені, змусить наш нарід шукати порятунку в польскім уряді. А той знова, даючи допомогу, буде вимагати за те инщого рода заплати, а то льояльности супроти польської держави. А та льояльність буде обявлятися в тім, що громади наші погодяться на польські школи в українських селах, на польське урядованне по громадах, на польських війтів по наших селах і т. и. На це числить тепер Польща. Та це для нас, як ми вже зазначили, природне і зрозуміле. Зате не зрозуміла для нас инша справа. Це та, яка має нам вияснити, кого ми маємо в тій допомоговій акції слухати і за ким іти, щоби був порядок, або иншими словами:

Куди слати жертви на потерпівших від повені?

Не булиб ми бралися до цеї теми, якби не ті письма, які надсилають нам тепер з деяких громад, особливо з тих великих як Ню Йорк, Филадельфія, Питсбурґ та Скрентон з наріканнями, що деякі одиниці ще й тим разом „обороняють" Україну в той спосіб, що поширюють роздор навіть в такій справі як ратункова акція потерпівшим від повені. Починаються ті самі сварні, які велися в тих часах, коли ми збирали Поміч Голодному Селу. І річ природна, ті сварні не лишають по собі добрих наслідків. Ті, що дають найбільше жертв і звикли їх посилати від довгих літ через Обєднаннє, ради спокою і добра справи почали уступати. Мовляв, не хочете слати через Обєднанне, то шліть прямо до краю. Але й того ще замало. Просять нас, щоби спризу вияснити, що ми й робимо. До нас, українських іміґрантів в Америці, звернувся з краю телеграфічно з просьбою о поміч

Український Центральний Комітет Допомоги Жертвам повені,

який утворено у Львові сейчас, як тільки рознеслася вістка про повінь. До того комітету ввійшли головно заступники наших економічних орґанізацій, а рівнож і представники всіх політичних партій кромі большевиків. Комітет отже набрав відразу характеру безпартійного. Він видав відозву і візвав громадянство складати негайно поміч та слати її на адресу: ЦЕНТРОБАНК, ЛЬВІВ, РИНОК, Ч. 10.

На руки того комітету почали відразу йти жертви в краю і він вже в перших днях зібрав поважну суму, бо були в краю такі жертводавці, що зложили відразу одноразові жертви і по 1000 злотих. На зазив того Центрального Комітету потворено вже в цілій Галичині **Повітові Комітети,** які рівнож збирають грошеві жертви, одіж, збіжа і т. п. та висилають в ті повіти, які навіщені нещастем і на які вкаже їм Центральний Комітет. Через те є порядок і якась певна система в цілій тій акції. **Комітет проголошує в старокраєвих часописях раз-у-раз звіти і подає точно спис жертв та місця, в які повіти чи села вислано допомогу.** До того то Центрального **Комітету у Львові висилає свої жертви і наше Обеднанне.**

Щоби не шкодити ратунковій акції і усунути її від звязку зі всякою політикою, усунувся з президії того Центрального Комітету відпоручник політичної орґанізації в краю, що зветься УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО - ДЕМОКРАТИЧНЕ ОБЄДНАННЯ, або як його в краю і тут в Америці в скороченню називають УНДО. Секретар тої партії Володимир Целевич оголосив в старокраєвім часопису „Діло" таку заяву:

„Повідомляю, що я зголосив своє виступлення з Українського Центрального Комітету допомоги жертвам повені, куди входив я як представник Національно - Демократичного Обєднання. Виступаю з Комітету тільки тому, щоб підкреслити неполітичний, загально-громадський характер Комітету, що складається з представників усіх найважнійших українських центральних установ". За ним виступили представники радикалів і в той спосіб комітет став аполітичним.

В своїм комунікаті Центральний комітет зазначує, що він веде ратункову акцію цілком самостійно та зовсім незалежно від урядових воєвідських комітетів".

А треба знати, що польський уряд виасиґнував рівнож державну допомогу тепер щось в сумі кількох міліонів і розділює ту допомогу через воєвідські комітети. Центральний Комітет навязав ото зносини з тими воєвідськими комітетами і як причину подає слідуюче:

„Через свою участь в тих воєвідських комітетах Український Центральний Комітет матиме змогу впливати як слід на доцільність розділу державних підмог та инших дарів, будучи одночасно зовсім свобідним як що до збірок так і що до розділу дарів, зібраних українськими комітетами допомоги. Представники наших Повітових Комітетів, нашого духовенства та наших повітових господарських і кредитових установ повинні вступати в члени старостинських комітетів та брати участь в розділі державних підмог і дарів публичних установ, однак рівночасно приступити до орґанізування в своїх округах як найширшої допомогової акції від українського громадянства у власнім заряді". Так представляється в дійсности справа участи Центрального Комітету в воєвідських комітетах. А тепер погляньмо, що з цеї справи роблять:

Як тільки виступили з Центрального Комітету представники політичних партій, а між ними і радикали, сейчас взялися вони до орґанізовання окремого комітету, який істнує під назвою **Союза селянських Спілок у Львові.**

Кромі того комітету істнує ще комуністичний комітет, що зветься **„Робітниче-Селянський Комітет Допомоги Жертвам Повені в Західній Україні".**

Яка сила всіх тих комітетів, пізнати найкраще по збірках, які досі оголошено, а ще краще буде пізнати по тім, що буде проголошено по скінченю збірки. Тоді цифрами і фактами буде можна означити дійсну силу тих комітетів. На разі маємо такі дані, що в краю зібрав **Центральний Комітет** відразу на перший поклик понад 16.000 золотих, а **Союз Селянських Спілок** около 300, а большевики то й тільки не зібрали. По тім найкраще пізнати, яку силу мають ті комітети у народі, в самих масах. Союз Селянських Спілок числить тільки на Америку, себто на тих, які саме тепер, подібно як це було підчас акції в справі голодуючих, вносили тут заколот, коли агітували за „Селянським Комітетом", а проти Комітету Голодному Селу. Большевицький „Робітниче-Селянський Комітет" не думає вже так дуже про Америку, а більше про Радянську Україну. Ото радянський уряд виасиґнував вже 50.000 карбованців на поміч потерпівшим від повені і вони думають ті грошенята дістати в свої руки та використати їх до комуністичної аґітації. В їх комітеті засідають комуністи Українці, Поляки і Жиди.

Кромі сего веде запомогову акцію ще й митрополит Шептицький з рамени духовенства і дієцезії.

Ми нарочно навели вкоротці справу так як вона в дійсности представляється. **Нема ніякого сумніву, що властиву допомогу з українського боку зможе перевести і переведе ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ,** а всяка инша акція буде тільки додатком. І той додаток був би, річ ясна, рівнож добрим, якби він не йшов демаґоґічними дорогами, які готові пошкодити самій допомоговій акції взагалі.

Ми далекі від того, щоби проповідувати якенебудь зближення до Польщі. Ми є рішучо за безпощадною, безкомпромісовою боротьбою з нею і ніяк не можемо погодитися з ходженням на „витання" польського воєводи у Львові, хочби таке витання мало цілком особистий, приватний, а не політичний характер. Ми розуміємо добре, що можна ставитися критично навіть до участи наших громадян при воєвідських комітетах для несення помочі потерпівшим. Але це не може піти так далеко, як це діється тут в Америці, що починається аґітацію проти Центрального Допомогового Комітету в той спосіб, що приписується йому, що він пішов разом з „польськими панами, воєводами і старостами" та з вшехпольським „Товаржиством Школи Людовей". І треба бути дійсним демаґоґом, або цілковито не орієнтуватися в краєвих справах, щоби лучити політичну орґанізацію УНДО з Центральним Допомоговим Комітетом і писати, що вони „є нічим иншим як льояльним знаряддям в руках польсько-шляхетського правительства". Такий закид пристав би ще на У. Щ. Вісти, але яким він чудом дістався до почервонілого „Нового Життя" в Олифанті — це тяжко відгадати.

А прецінь хто тільки трохи совісно хоче поставитися до національної катастрофи в краю, той буде здавати собі справу з того, що він робить, коли словом чи друком кидає легкодушно такі обвинувачення, з якими всяка відповідальна людина повинна числитися в своїй совісти, особливо, коли така писанка розбиває наш нарід в тій так важкій хвилі.

Коли ми так легкодушно будемо робити зі всіх зрадників і польських запроданців, то зробимо цим тільки прислугу самій Польщі, бо самі Українці не будуть незабаром визнаватися: хто чесний Українець, а хто дійсний зрадник. Тоді доперва буде добре поле для дійсних перевертнів.

Ми певні сего, що того рода демаґоґія не відограє тепер поважної ролі, але обговорили ми ту справу тому, щоби наші люде знали, як треба в таких справах поступати. **Центральний Комітет у Львові веде акцію самостійно, і все те, що Українці зложать, буде розділене, самостійно українськими руками і вислане до українських сіл.** Центральний Комітет наказав нашому громадянству взяти участь в воєвідських комітетах тільки тому, щоби мати хоч яку таку спромогу контролювати розділ тих жертв, які дає для потерпівших від повені польський уряд. Ото є той злочин, який тут в Америці називають деякі спекулянти „національною зрадою". А чи є це яка зрада, на це здоровий розум читачів сам вже знайде відповідь.

ЛІТЕРАТУРНІ НОВИНИ

Олесь Бабій: **„Гуцульський курінь".** Поема. — Олекса Стефанович: **„Поезії".** Збірка 1. — Василь Софронів: **„Грішник".** Нариси.

(Докінчення).

(2)

Бачимо її невідрадні типи теж в романах Нечуя-Левицького та в инших придніпрянських оповідачів. А культурний престіж нашої інтеліґенції в Галичині пізнаємо найкрасше, коли розважимо гаразд життя і творчість Івана Франка. Ця хиткість і безхарактерність життя висших слоїв народу й відбивається в оповідаючих творах Франка такими темними картинами, як його „Основи суспільности", „Перехресні стежки" та „Для домашного вогнища", — картинами, яким недостає скрізь **одноцільного,** національного середовища а з тим і репрезентативного національного типу людини, бо в рутенсько-польсько-жидівській суміші такий тип хіба щойно витворювався. Іне инакше представляються типи нашої інтеліґенції і в творах Ольги Кобилянської, значить типи інтеліґентів з буковинської України. Вони в Кобилянської майже скрізь байдужі до національних питань — оскільки не стають речниками її власних поглядів — і люблять понад усе безжурне животіння в захлухлих провінціональних кутах. І тому воно саме сьогодня, після бурунів світової війни, після тих великих переживань, які потрясли нашою суспільністю в найглибших основах її істнування, нам так важно прослідкувати в оповідаючих творах з життя нашої інтеліґенції, чи оскільки змінилося її духове облича за той час, в якім степені вона стала резонатором уселюдського, а принайменше всенароднього життя, та в якій мірі її духовість обновлена так, щоб могла стати основою для висших творчих подоб ущерть національного характеру.

Колиж з цього погляду станемо розглядати збірку оповідань В. Софронова, то не знайдемо тут замітніщих картин з життя нашої теперішньої інтеліґенції в Галичині. І це я вважаю недостачею отсього твору, бо всяке оповідання тим цінніще і культурно цікавіще, оскільки намагається розмальовувати життя і духовість свойого середовища в характеристичних ділах його типових представників. В нашого автора нема ще тої далекосяглости творчого погляду, в силу якої оповідач огортає ширші овиди даного життя і виводить на овид оповідання цілий ряд людей, цікавих як виразників того життя. Та всетаки, обачується в Софронова значний талант, у змальованню людини. Правда, покищо його люде це байдужні про себе еґзістенції, пересічні типи з принагідних середовищ, не звязані тісніще з великим життям довкола себе. До тогож обидва найвизначніщі оповідання тут („Тузя" та „Непорочна") це любовні історії, які з природи речі завужені на самоту закоханих та на їх ущерть особисті переживання. Але хоч і осторонь великого життя ми в Софронова, то в тім дрібнім вирізку його, змальованім тут — зазначуються обриси справжньої дійсности так гостро, так переконуючо, а подекуди й захоплюючо, що читається його книжечку зі щораз глибшою увагою, а при кінці з жалем, що вона така коротка. Софронів цікавить так тому, що від його нарисів віє чимсь свіжим, новим і вщерть природним, зза чого сміливість підходу в його любовних історіях пригадує дещо творчу стихійність у творах молодого Винниченка. Я не ганю авторові його отвертости в малюнку такої еротично пожадливої дівчини, як панна Туся. Це добре, коли наші письменники перестають розмальовувати жінок як самих янголів та пречистих дівиць, перед якими тільки падай на коліна та молися. Таж тому й так мало репрезентативних подоб жінки в нашій літературі, що вони майже всі похожі на себе своїм ідеалізмом, а своєї чисто людської, жіночої природи з її фізичними правами та домаганнями наче соромилисяб. З того в нас не тільки в літературі але і в життю багато лукавства, брехні, облуди і фактичних злочинів проти жінки, бо половинчата аскеза, на яку в нас засуджена дівчина або вдова, це з деякого погляду вбивство тіла і духа. В Софронова нема тої облуди. І я думаю, що такі історії, як оповідання про панну Тусю, моглиб набрати в нас глибшого значіння, колиб автор підмалював гаразд їх ідейний овид, і вистерігався слизьких розстаїв свідомого еротизму, який тут усетаки де-що проступає. Еротичною гуморескою є „Перший цілунок", трохи за прозоре своєю природністю, але дуже принадто змальоване, а найбільш вражаючий з усіх нарисів це **„Непорочна",** любовна історія упослідженої сільської дівчини, Пріськи, яка стає наслідком насильства матірю. Обидві головні постаті тут, Пріська і парубок Максим, змальовані автором як типи просто майстерною рукою, і я не вагаюся сказати, що чудово видержаний тон скептичного реалізму враз зі знаменито заобсервованими подробицями як в характеристиці осіб так і в накресленню подій, пригадує подекуди Мопасана. Єлабшим видається мені нарис **„Не та",** — цікавий тільки тим, що вводить в оповідання нашу празьку еміґрацію як середовище, але без визначних типів — затеж воєнна картина **„З Новоукраїнки до Відня"** виявляє знову обсерваційний хист автора в найкрасшім світлі. Те саме треба сказати і про два коротенькі нариси **„Бабуся"** та **„Осінній вечір",** повні своєрідного, дуже тонкого і барвистого ліризму, а **„Перша дія"** як вразець закулісового театрального життя стількиж цікава своїм діскретним еротизмом, що й нарис „Грішник" — де-що силувано фільософічний але переконуючий своєю провідною думкою. Словом — і Софронів виявляє обриси таланту небуденного, а коли освободиться від помітних ще нині чужих впливів, то можна надіятися від нього творів зусім своєрідного типу.

Але читаймо твори наших молодих письменників! Купуймо їх і даймо так їх авторам змогу працювати над собою!

ЮГОСЛАВЯНСЬКІ ПРИПОВІДКИ.

—o—

Домашні гори є найзеленіщі.

—o—

Чужинецькі печі є холодні.

—o—

Лучше нехай згине село, як малиби пропасти старі звичаї у селі.

—o—

Більше законів, більше замішання й більше труднощів.

—o—

Старі воли творять найліпший запряг.

—o—

Чисте лице потребує мало води.

—o—

Лучше умерти з честю, як жити без чести.

—o—

Лучше бути бідним і чесним, як богатим і нечесним.

—o—

Той, хто ошукав мене раз, є лайдаком; однак той, що ошукує мене часто, є второпним чоловіком.

—o—

Молодець без червоних лиць се неначе весна без квітів.

—o—

Дурний будує доми; мудрий купує їх, коли вони готові.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

—o—

341.

Хвальний Заряде! — Виповнюю з приємністю вирізку зі „Свободи" і враз зі жертвою $10.00 висилаю її на Вашу адресу. Щасть, Боже, в доброму ділі! — **Варвара Попадюк,** Йонкерс, Н. Й.

342.

Хвальний Заряде! — Прошу приняти від мене скромну жертву **($3.00)** на Сиротинець-Захист У. Н. Союза. — **Микола Цалик,** Вілиємставн, Па.

343.

Братство св. Димитрія, від. 95. У. Н. С., в Назарет, Па.

Хвальний Заряде! — Наші члени зложили з великим одушевленнем 27 долярів на Сиротинець. Ті члени, котрі були в день нашого мітинґу при праці, зложать свої жертви пізніще. Ми будемо і надалі підпирати горячо справу Сиротинця-Захисту У. Н. Союза, бо вважаємо, що така інституція є нам невідклично потрібна. Жичимо Вам як найбільших успіхів у цім ділі. — **Іван Чорний,** предс.; **Тимко Гурин,** секр.

344.

Збірка на хрестинах.

Дня 18. вересня ц. р. відбулися в Андрія Галабуди у Ватервліт, Н. Й., хрестини, на яких підписаний промовив до кількох зібраних гостей про потребу Сиротинця при У. Н. Союзі. До тої пушки, яку нам прислав комітет Сиротинця, гості зложили $6.00, які віддіслано до комітету.

Хоч наш душпастир заборонив нам збирати жертви на наш Сиротинець при церкві і назвав усіх членів У. Н. Союза большевиками, то ми таки про свій захист для українських сиріт і старців не забудемо й будемо для нього працювати при кождій нагоді.

Василь Футулуйчук.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СТЕПЛЕТОН, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211, повідомляє всіх членів, що на річнім мітинґу дня 11. вересня в Укр. Гали, 35 Варен Ст., зістав вибраний новий уряд на 1928 рік: Олекса Тіцький, предс.; І. Геба, заст.; А. Рудяк, кас.; Н. Трач, заст.; Д. Фостик, секр.; Г. Юрків, заст.; І. Карман, К. Наконечний, П. Тіцький, контрольори; В. Стичак і С. Торбин, надз. хорих; Максим Бабій і С. Луґуст, дверники. Новий уряд пригадує, що кождий член обовязково повинен являтись на мітінґи і платити свої вкладки а не затримувати по кілька місяців без повідомлення уряду. Кождий член і членкиня повинні зложили до кінця місяця листопада якусь жертву на Сиротинець У. Н. Союза, щоб не лишатись позаді других відділів. Тепер приймаємо без вступного до відділу як старших членів так і дітей членів. Тому користайте з нагоди і голосіться на мітінґи, або до секретаря на адресу: 36 Irving Place. — Олекса Тіцький, предс.; Андрій Рудяк, кас.; Д. Фостик, секр.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯКЕ НЕЩАСТЄ СТРІНУЛО РІДНИЙ КРАЙ.

Від свого брата з рідного села Перекоси в Галичині одержав я листа, в якім він подає мені про розмір повені, що навістила нашу рідну землю. В тім листі, який заразом пересилаю до редакції, пише він між иншим так:

„Нашу Галичину навістила велика катастрофа. І так Дністер вилив на 10 кільометрів широко. У Стрию заляла вода частину міста у присілку Мартинівка. Церква, приходство і кількадесять будинків залиті водою. Найбільше потерпіли села від виливу Свічі, якої води залили цілком села Дідушиці великі, Соколів і Лани соколівські. Вода йшла на кільканацять метрів високо й несподівано заляла всі поля, сіножати й пасовиска та будинки й забрала з поля овес, просо й бульбу так, що лишилася чорна земля. На пасовиску потонула худоба. У Бориславі вода забрала й понесла 12 будинків і 25 склепів з крамом, а 30 будинків ушкодила. З копалень нафти залиті копальня „Пілсудскі" й „Міляно". У Бориславі втрати виносять 5 міліонів золотих. Коло Самбора у Радлинцях вода забрала 40 моргів бульби й знесла залізничу дорогу. В Перемишлі вода затопила Бакончиці, Горники, Лучиці та Сілець. У самім місті затопила шпиталь, електрівню, Робітничий Дім, касарні артилєрії й численні будинки й маґазини, а крім того вулиці Сінну, Веселу, Петра Скарги й много инших; спричинені шкоди ідуть у міліони. На границі Буковини вилляла ріка Черемош і наробила великих шкід, бо вода несла цілі хати з людьми, а в деяких хатах стояли навіть на столі горіючі лямпи. У селі Барвінкові забрала вода церкву; у селі Криворівні понесла вода хату старого коваля разом з родиною; вратувалася лише найстарша дочка, котра ще не спала та завчасу втікла. Місто Кути залите по самий ринок. Цілий зарінок затоплений, а надходячі вісти подають, що вода не опадає, але прибуває. Кути се одна картина страшного знищення. Коло Кут заляла вода 12 сіл. Ріка Черемош вилляла й проломила собі нову дорогу через село Ясенів горішний і через село Жабє й пливе серединою села на просторі кількадесять кільометрів. В Косівщині вода забрала сто хат з усіми достатками. У товмацькім повіті вода змела 7 сіл з поверхні землі. У долинськім повіті позаливала вода кілька місточок і кільканацять сіл. У Дрогобичі вода забрала цілком 50 загород і 150 моргів бульби, з того вимулила до чиста 70 моргів бульби. В селі Вільче забрала вода 3½ загороди з цілим добутком. До тепер обчислено, що у станиславівськім воєвідстві було під водою 400 сіл. Воздушна труба змела з лиця землі Лядське шляхоцьке, хоч шаліла у селі всього чверть години, але се вистарчило, щоби знести ціле село з поверхні землі. Скажений буквально вітер розніс 54 загороди у воздусі до-щенту, так що не осталося ні сліду. Пірвані доми кидав вітер на віддаль кілька кільометрів. Воздушна труба рознесла стодоли, а збіжа розкинула по далеких полях; вихор ніс цілі дерева, великі дуби, вирвані з корінням; бляшані дахи хат та худобу ніс вітер кількасот метрів у воздусі; кількасот осіб остало без даху над головою. Початок сего нещастя розпочався 30 серпня, о 3-ій годині, коли то почало греміти й блискати, а гук від громів був такий страшний, що доми тряслися, а блискавиці не переставали блискати, як в день так і в ночі аж до 1. вересня. Здовж Карпат були такі сильні дощі й хмароломи, що у дні 2. і 3. вересня почала прибувати вода нагло й заливати міста й села й не було ніякого ратунку.

В Калущі вода заляла місто аж по гр.-кат. церкву, а люде ратувалися тим, що повилазили на дахи хат. Дорогою плила вода на 2 метри високо, а з водою плили хати, люде з возами й кіньми та тисячі худоби, а про ратунок не було мови. У львівськім воєвідстві потерпіло від повені 17 повітів, а у них потерпіло від повені 14 тисяч родин у 419 громадах; з того без даху над головою остало 680 родин. Родин, що потребують поживи, є 3000, родин, що не мають одежі, є 690, родин, що остали без домашнього урядження, є 630. Шкоди, які спричинила вода на полях, виносять 4 міліони золотих".

Оттак представляється страшне нещастя, яке навістило більшу половину Галичини.

Нестор Ладанюк,
Асторія, Л. Ай.

ТАКА ДО ТАКОГО.

— Що робиш, Настуню?

— Пишу лист до Петруся.

— Прецінь ти не вмієш писати.

— То нічо не шкодить, бо він не вміє читати.

У ЗАХОПЛЕННЮ.

Цілком лисий батько бе синка і кричить:

— Чекай, я тебе навчу, як шанувати мій сивий волос!

ЯК ОРҐАНІЗУЮТЬ ПОМІЧ ДЛЯ ПОТЕРПІВШИХ ВІД ПОВЕНИ.

Детройт, Миш. На поклик Українсько-Американського Горожанського Клюбу в Гемтрамк, Миш., засновано **Комітет для збирання жертв для потерпівших від повені в старім краю.** До Комітету ввійшли всі братства і товариства з Гемтрамк та Норт-Детройт. Комітет виеднав вже у властей дозвіл на **теґ дей,** який відбудеться в суботу, дня 29. жовтня б. р. Всі свідомі українські жінки і дівчата з Гемтремк і Детройт повинні взяти участь в тій акції. Спільні наради в тій справі відбудуться в неділю, дня 23. жовтня, о год. 3. по полудни.

Комітет.

Ню Брунсвик, Н. Дж. На заклик Тов. ім. Т. Шевченка, від. 233 У. Р. С., зібрані дня 9. жовтня делеґати місцевих братств і Товариств заложили **Тимчасовий Комітет Допомоги Жертвам Повені на Західній Україні.** Комітет виготовив лісти, з якими будуть ходити колектори по хатах і збирати жертви. Лісти будуть мати печатки тих трох товариств: Тов. Запорожська Січ, від. 353 У. Н. С., Тов. ім. Т. Шевченка, від. 233 У. Р. С. і тов. Український Робітник, від. 195 У. Р. С.

На день 5 листопада рішено улаштувати баль на допомогу жертвам повені. Проситься другі товариства не уладжувати в тім дні ніяких других підприємств. Менвил, Реритан, Бавнд Брук і Савт Плейнфілд повинні щиро поперти нашу акцію, яка є заразом і їх справою. За Комітет:

А. Ґалелюк,
В. Дмитрів,
Д. Кучевський.

„Звичка й користь більше мають сили над людьми, ніж слово й розум.

Драгоманов:
„Переднє Слово".

ПРОЧ З АЛЬКОГОЛЕМ, ПРОЧ З ПІЯНСТВОМ!

— „Алькоголь, це отруя; а отруя є вбійчою для здорового орґанізму. Мірне уживання алькоголю, що по розумованню людей, які радо поступають „золотою серединою", є корисне — це ніщо инше, як самообман. Велика скількість — шкодить дуже; мала скількість — мало, бо що до якости є алькоголь той сам і в бочці і в маленькій чарочці. Під впливом алькоголю температура тіла не підноситься, а мниме тепло — це розширювання кровоносних судин під скірою, якими скорше підходить тепла кров під верхню тіла. Сили не додають алькоголічні напитки, а чарка алькоголю для чоловіка є тим самим, чим удар батога для знеможеного коня".

„Вони думали, що народ польський визволить їх із тяжкого поганського ярма; вони всі на кожду потребу короля й народа польського горла свої дати були готові. А тепер, як кривду почато робити українському й білоруському народові, вони стали для нас головними неприятелями. Тепер волять померти самі на війні, жінки й діти свої попалити, як зробили вже в Смоленську, ніж прийти до якоїсь згоди з нами, кровю своею...

(З „Палінодії або Книги Оборони" Захарія Копистенського з 1622 р.)

НИНІШНІ ДІТИ.

Мала Оля: Мамо, коли буде трясення землі?

Мама: Нащо тобі цього?

Мала Оля: Чекаю, коли наша школа завалиться.

—o—

ДОБРА ВІДПОВІДЬ.

— Мамусю, чи можемо бавитися в тата й маму?

— Добре, бавтеся, тільки не кидайте на себе полінами.

ЗІ СПОРТУ.

В Арморі 71. полку, на розі Парк Плейз та 34 вул. в Ню Йорку відбудеться в понеділок, дня 24. жовтня боротьба між кількома визначними професійними борцями.

Найбільше зацікавлення викликує пара, в котрій стають проти себе Джов Стечер та Джим Бравнинґ. Боротьба між сими двома борцями, що розігралася в Атлянті, була така цікава, що й нюйорські спортсмени хотілиби бачити її в себе.

У других парах виступлять теж визначні борці, як: великан Ганс Штайне проти польського атлєта Станіслава Збишка. Сей послідний каже, що він чується ще молодим, та може побороти свого противника, як він поборов Мона в Филаделфії, де він програв шампіонат по довгій боротьбі на користь Стечера.

В ПОШУКУВАННЮ ЗА НЕВІСТКОЮ.

— Марусю, чи вийдеш за мого Миколу?

— Чому ні...

— А будеш його любити?

— Аякже...

— А придане маєш?

— Е, ви розбалакались.

В РЕСТАВРАЦІЇ.

Гість: Слухайте, що це має значити? Вчора печеня була два рази більша, як нині.

Кельнер: А де ви вчора сиділи?

Гість: Ось там під вікном.

Кельнер: Там що иншого. Там люде заглядають з вулиці, тому даємо більші порції для реклями.

МІЖ СУПРУГАМИ.

— Знаєш, твоя сестра звернула мені увагу, що я малююся. Як мій чоловік, ти повинен оборонити мене.

— Ну, й яка-ж ти нерозумна! Як-би твоя сестра мала таке погане лице, як ти, то сама робила-би це.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

БРІДЖПОРТ, ПА.

Жертва парохії для потерпівших від повені.

Наша парохія св. Петра і Павла маленька, бо тут всего 50 родин і невелика наша збірка. Але колиб більші парохії зібрали в тійсамій пропорції такі квоти, які припали би на них після нашої збірки, то була би цілком певно велика поміч для краю. На разі зібрано в нас $43.66 і вислано їх до Обєднання.

В списі є надвишка на 46 ц. Виходить, що пропущено імя якогось жертводавця.

Жертвували слідуючі по 2 дол.: І. Ґродзінський, М. Вовк; по 1 дол.: Ю. Кушнір, В. Пухта, Л. Сарабун, Ів. Довгань, Ів. Влох, В. Лукаш, М. Чернецький, І. Шибало, П. Козак, Ів. Буката, В. Степаняк, Ю. Мацік, Ф. Верхівський, Петро Мартинюк, Й. Бабій, Т. Голубенний, Іл. Шаравара, Й. Муц, П. Вовк, В. Стельмах, С. Шимра, А. Кухна, М. Іваницький, Іг. Соколовський, Ів. Клюс, С. Годик, Н. Юколяк, М. Козак, Й. Стельмах; по 50 цнт.: Г. Юцак, С. Парижак, К. Іваницькз, І. Бурий, О. Гнидович, К. Білик, П. Бичок, Й. Партак, А. Козак, Ів. Гінда, М. Смішко, Ів. Товт, З. Шибало, Я. Охнич, Л. Мазур, М. Коцаник; по 35 цнт.: Т. Савіцький, Ів. Білякевич; по 25 цнт.: Ів. Мудрий, С. Товт, Ів. Малецький, А. Скубяк, Й. Пухта (ученик), Михайлина Пухта (учениця).

Петро Мартинюк.

КЛІВЛЕНД, О.

Відділ У. Р. Союза для потерпівших від повені.

На річнім мітінґу братства св. Івана Хрестителя, від. 132 Укр. Робітничого Союза, який відбувся дня 1. жовтня б. р., ухвалено виасиґнувати з товариської каси $40 як жертву, призначену на допомогу нашим братам на Західній Україні, що потерпіли від повені.

Члени відділу зложили від себе $5.

Гроші ухвалено вислати до краю через Обєднання в Філаделфії.

Андрій Фоца, предс.,
П. Пипян, секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На будову Народного Дому в селі Сидорів, повіт Гусятин.

З рідного села звернулися до мене з просьбою, щоби зібрати яку поміч для допомоги будові Народного Дому в селі Сидорові. Тут краянів нема і я віднісся до других Українців, які жертв не пожаліли.

Я вірю, що односельчане возьмуть собі з цего примір і деб вони не були, поспішать з помічю, посилаючи жертви до рідного села на адресу Михайла Семенчука. Я зібрав $36. Жертвували: Ю. Шкляр 10 дол.; по 2 дол.: Гелена Шкляр, Ів. Перчишин, В. Кальвара, Ів. Ґой $1.50; по 1 дол.: Іл. Тріфонов; Л. Харків, О. Мушко, М. Корнишин, О. Кальвара, Г. Кальвара, З. Бартко, Д. Когут, М. Шкляр, С. Головійний, Д. Тнорій, Г. Тхір, С. Могила, А. Рихліцький, В. Заставний, Анна Панасюк; по 50 цнт.: Д. Гільків, П. Вихованець, В. Лукащук, Р. Возняк, Н. Нирка.

Ю. Шкляр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Жертви на будову дому читальні Просвіти в селі Жухові, ланцутського повіту.

Наш Комітет зібрав досі $100 на будову дому читальні Просвіта у селі Жухові. Ми устроїли також підприємство й баль у дні 5 вересня у Січовій талі 717 Франклин ст., Филаделфія, й мали з них чистого приходу $97.92.

Дальше зложили свої жертви по 2 дол.: Ів. Шегда, П. Кріль, В. Кушляк, А. Шегда, А. Шегда, Т. Грицей, М. Шекула, Дз. Вольчак; по 1 дол.: А. Вуз, М. Шегда Г. Василенько, П. Кирилюк, С. Рудакевич, F. Самбір, Т. Свистун; по 50 цнт.: Марія Жовнір, М. Дезнак, Н. Курко, В. Куцло.

Наш Комітет відзивається до усіх односельчан з села Жухова, щоби занялися збіркою на поміч потерпівшим від страшної повені односельчанам села Жухова, яке як знаємо з часописей стояло під водою й потерпіло страшні шкоди. Досі зібрали ми на поміч потерпівшим 230 долярів і не заперестанемо дальших збірок. Просимо теж о повідомлення нас, що хто зробив в користь потерпівшим у нашім селі.

За филаделфійський комітет:

Антін Шегда, голова;
Іван Шегда, касієр;
Максим Шегда писар.

Адреса:
622 4th St., Philadelphia, Pa.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ОБУРН, Н. Й.

Як наша громада помагає потерпівшим від повені.

Нема такого голосу з краю, на який не відозвалося би наше серце. Нема такої народної потреби, на якуб ми не зложили жертви. І річ природна, що складаємо її і тим разом, коли ходить о ратунок потерпівших від повені наших братів.

На поклик о. А. Строцького, котрий заохотив до жертв наших громадян в укр. грек.-кат. церкві і відправив панахиду за погибших в повені, зібрано $216.66, які відослано до Обєднання.

Жертвували слідуючі по 5 долярів: о. Строцький, А. Джула, С. Дудич, Ів. Комарницький; по 4 дол.: Г. Писарчик, Т. Олійник; по 3 дол.: Ів. Гульчанський, Ів. Король; по 2 дол. Ів. Коковський, О. Олійник, Пазя Періг, Д. Намісняк, Петрина Кащак, П. Шевчик (стр), Т. Хованець, Т. Ждан, Т. Каній, Анна Намісняк (мол.), М. Фецич, Ів. Тенорович, Ів. Щербій; по $1.50: З. Куречка, Марія Мельник; Д. Гладиш $1.25; по $1: Й. Пилипчак, Ів. Ґузиляк, Р. Мозола, Мих. Рущак, Д. Полянський М. Лапичак, Й. Яворський, А. Рочий; П. Пишняк, О. Хованець, Антоніна Тера, п-ні Саланська, Г. Каганяк, Марія Рущак, Марія Крупа, Г. Михаліцький, Марія Питель, Анна Баюс, Настя Попівчак, Клементина Зобків, Марія Жеребна, Параска Каніщак, Ева Саланська, Юстина Ґриньків, п-ні Качмар, Мих. Коваль, П. Намісняк, Д. Хомик, Г. Шалак, Е. Саварин, А. Вільчинський, С. Ґодзян, О. Баран, Мих. Тарбай, Ів. Намісняк (мол.), С. Писарчик, А. Ковтушинець, К. Базяк, О. Мільчаковський, Ів. Станьчак, Т. Кльоп, Параньќа Зибан, Параньќа Скурат, Ева Стець, П. Шевчик (мол.), Марія Базарник, Анна Бискош, Катерина Фецич, Марія Кухта, Юлія Крестинич, Анна Крестинич, Анна Дашівська, Настя Оришин, Юлія Намісняк, Олена Довжицька, А. Стайзер, Марія Вельґош, Ів. Стащук, Олена Нусь, П. Дудич, Ів. Дудич, А. Шварик, Д. Маслей, Ів. Мардзінський, Мих. Лапай, Т. Коваль, Мих. Вільчинський, Ів. Малиса, В. Халанич, Й. Цінькевич, М. Лемко, П. Фалат, Казимира Дембіцька, Мих. Курій.

Жертви від товариств: Тов. Запорожська Січ $10; бр. св. Володимира $10; сестр. Пр. Діви Марії $10; тов. Боян $5.00.

На весілю у Стефана Лапая на ту саму ціль зібрано $13.90.

З поіменних жертв було $187.15; дрібними датками 29.51. — Разом зібрано $216.66 і відіслано до Обєднання з рамени парохіяльного уряду.

Роман Мозола.

Крукови й мило не поможе.

Коли праве діло, то говори сміло.

МІЖНАРОДНЯ АКАДЕМІЯ ДЛЯ ПАПУГ.

При одній з малих вуличок Гамбурґа живе чоловік, що веде чи не найцікавішу школу в світі, а саме: академію для папуг. Він вивчує цих птахів слів, висказів, речень і то в ріжних мовах, як німецькій, англійській, французькій, італійській та еспанській. Таким робом він підносить кількакратно вартість тих сотворінь, що без того знання мають дуже малу ціну. Мешкання „професора" складається з двох кімнат для його особистого вжитку і з великого числа малих кімнаток, з яких кожна призначена для одної папуги.

Так як багато других, учитель папуг пізно натрапив на своє звання. До того він перемандрував цілу Европу як кельнер, був після того перекладчиком, дверником в гостинницях і ще багато де чим. Тоді він познайомився випадково з гамбурським торговцем папуг, якого спеціяльністю були папуги, що вміють говорити.

— Чи продається багато тих птиць? — сказав він.

Торговець відповів, що інтерес не був би такий поганий, якби тільки можна було продавати більше папуг за кордон. На папуг, що говорять тільки по німецьки, невеликий попит закордоном.

При тій нагоді прийшла нашому чоловікові щаслива думка в голову. Він виміркував, що знаючи пять мов, він міг би якраз тепер витягнути з того знання якийсь хосен.

— А що сказалиб ви — спитав він торговця — якби я підучував ваших папуг для закордону?

Погодилися.

Перша проба вдалася знаменито. Але з часом „професор" переконався, що сто марок, які він заробив у місяць, для нього замало, та що це зовсім невідповідна винагорода за працю, яку він вкладає в вивчення папуг. Замісць домагатися підвишки платні, він розійшовся з торговцем та вирішив вести справу дальше на власну руку. За свої ощадности уладив він „високу школу для папуг", якої ректором і єдиним професором був він сам. Це підприємство так повелося, що сьогодні він не турбується вже зовсім про свою будуччину.

Научна метода в „академії" оригінальна і цікава. Бо „професор" намагається навчити своїх вихованців, щоб вони не тільки говорили, але щоби й виглядало, що вони розуміють те, що говорять. А робиться це ось як.

Папуга повинна, наприклад не тільки вміти вимовляти питання „котра година", але також знати, коли те питання поставити. Для того вчитель витягає за кожний раз, коли повторяє слова „котра година", годинник і дивиться на годину. Папуга запамятує собі по кількакратнім повторенню той рух і слова так докладно, що за кожний раз, як тільки хто витягне годинник, папуга питає: „котра година". Щоби вивчити папугу говорити в відповідний час „добрий день", учитель входить до кімнати, повторяючи це слово. Так папуга привчається за кожним разом, як тільки хто входить до кімнати, говорити „добрий день", так само привчається птиця казати „до побачення", як тільки хто відходить з кімнати. Виглядає це, наче папуга розуміє це, що вона каже і всі невтаємничені в спосіб навчання приписують це великій інтелігенції птиці. Тимчасом це тільки штучка.

Цею своєю методою цей цікавий учитель вивчує цілу зграю птиць всяких висказів, запитів та відповідей. Навчає їх кожну одної з пяти мов, які він сам знає. Через те набирають вивчені ним папуги великої ціни і наслідком великого попиту розходяться у великій кількости по світі.